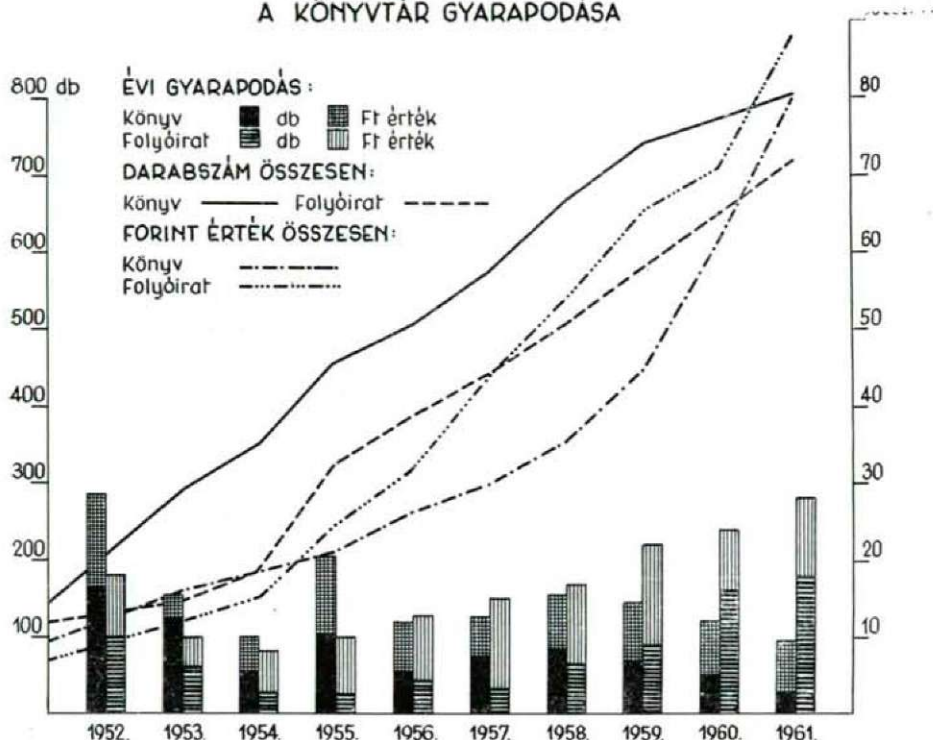

Könyvtári állományunk ha szerényen is, de gyarapodott (4. ábra).

Az adatokból kétségtelenül az világlik ki, hogy a folyóiratok és könyvek beszerzésére fordítható összeget a jövőben jelentősen emelni kell, hogy az évenként megjelenő legfontosabb új szakkönyveket megvásárolhassuk.

A KÖNYVTÁR GYARAPODÁSA

4. ábra: A könyv- és folyóiratállomány gyarapodása darabszám szerint és forint értékben

3. A TANSZÉK OKTATÓ MUNKÁJA

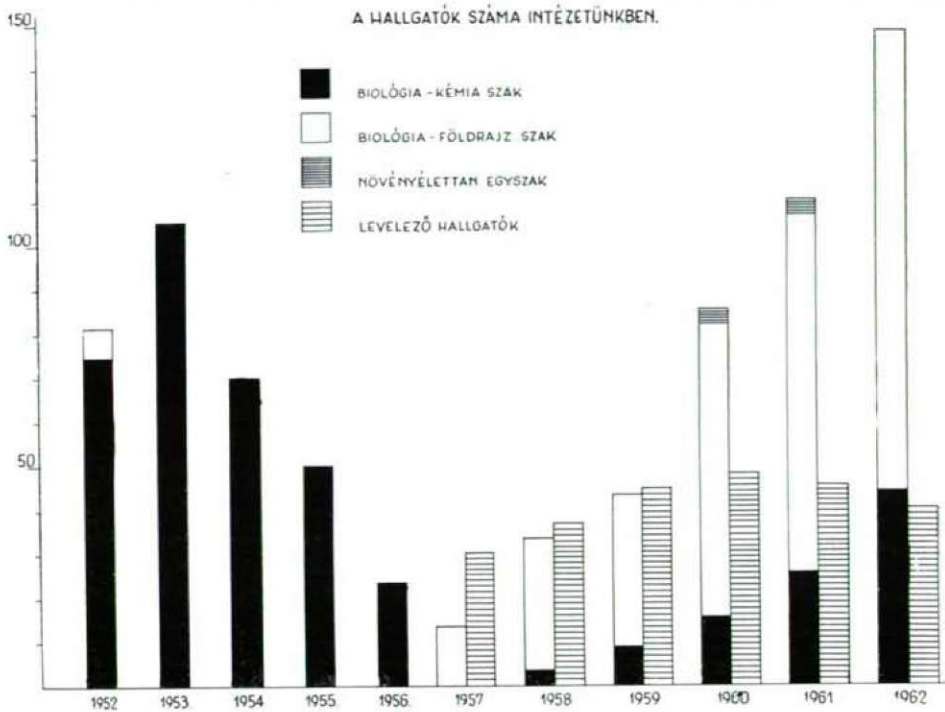
3. UNTERRICHTSTATIGKEIT IM INSTITUT

Tanszékünkön 3 fontos tárgy oktatása folyik rendszeresen és kötelezően; nevezetesen a *növényélettan*, a *mikrobiológia* és a *növénytermesztéstan*. Eme három kollégium kiegészítésére évről évre több speciális kollégiumot hirdetünk a fenti szakterületeken elmélyülni kívánók számára. A speciális kollégiumok iránt érdeklődő hallgatók száma évről évre öröndetesen emelkedett, de az évfolyamok létszámát alapul véve még mindig nem kielégítő. Megítélésünk szerint a tanrendi kötelező óraszám ezt nem indokolja, sokkal inkább a hallgatók részéről szaktárgyaikkal szemben tanúsított közömbösség megnyilvánulása.

Hallgatóink száma 1952-től 1957-ig csökkenő tendenciájú. A mélypontot 1957 jelenti, amikor biológus hallgató egyáltalán nem került felvételre. 1957-től

kezdve ismét emelkedett a létszám és jelenleg évfolyamonként mintegy 70 hallgatónk van (5. ábra).

Az elméleti órák megtartása a hallgatók nagy létszáma miatt az egyetlen közös biológiai előadóban ma már alig biztosított, de még nagyobb nehézséget

5. ábra: Az intézetben oktatott hallgatók létszámának alakulása

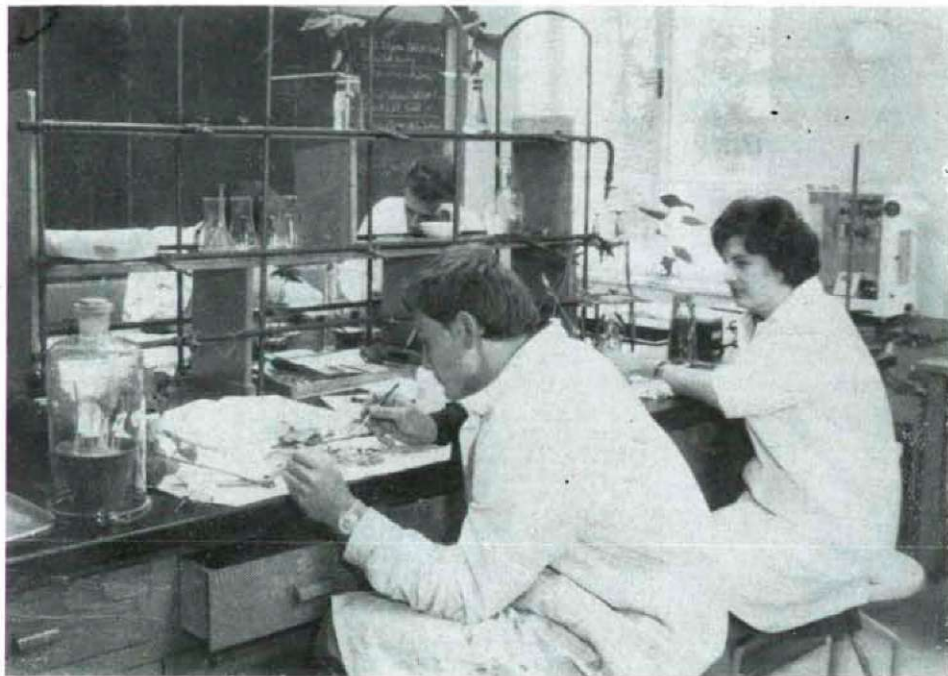
jelentenek a gyakorlati órák lebonyolításai, amelyekhez csupán egyetlen, 12 férőhelyes laboratórium áll rendelkezésre (6. ábra). A 70–80 hallgatót számláló évfolyamok 12-es csoportokban való foglalkoztatása már ebben az évben is komoly problémát okozott, az elkövetkező években pedig tanrendi okokból egyáltalán nem lesz megvalósítható. 70–80 hallgató minimum 6 csoportot jelent, a növényélettani és mikrobiológiai gyakorlatok együttesen 12 csoportot. Kérdés, hogyan lehet ezt a tanrendileg rendelkezésre álló 4 délutánon lebonyolítani?

Helyszűke miatt — a speciális kollégiumok számától függően — hetenként 3–4 alkalommal a könyvtár szerepét is betöltő irodahelyiséget kell átengedni előadási célokra és addig az adminisztrációs munka szünetel.

A hallgatók felkészülését jó jegyzetekkel és tankönyvekkel segítjük. E téren már csak a mikrobiológiával kapcsolatban vannak teendőink, de a most készülő jegyzettel ez is hamarosan megoldódik. A korszerű és nívós gyakorlatok elvégzésének műszeres feltételei nagy vonásokban megvannak.

Hallgatóink oktatásában sok gondot és fejtörést okoz a szakdolgozatot készítőik egyre emelkedő száma, részükre ugyanis munkahelyet biztosítani je-

lenlegi viszonyaink között nem tudunk. Célunk az lenne, hogy legalább a rátermettebb hallgatóinknak kísérleti feladatot adjunk, irodalom ismertetést csak a legszükségesebb esetben. Hiszen a növényélettan és mikrobiológia élő tudományok, azoknak alaposabb elsajátítása csakis kísérletező munkával lehetséges, de kísérleti feladatok kitűzését követeli az élet is. Ezen a nehézségen jelen-

6. ábra: Részletkép a hallgatók laboratóriumából

leg kompromisszumos megoldással segítünk, nevezetesen néhány hallgatóval a kutató laboratóriumokban foglalkozunk, noha azok is zsúfoltak.

A jelenleg érvényben levő tanterv engedélyezte óraszám nem elegendő sem a növényélettani, sem a mikrobiológiai ismeretek megkívánt elmélyítéséhez. Vagy a félévenkénti óraszámot, vagy az oktatására fordított tanfélévek számát kell emelni. E probléma elbírálásánál a felettes hatóságoknak feltétlenül mérlegelni kellene a tárgy komplex voltát és erősen gyakorlati jellegét, ami azt jelenti, hogy e tárgyaknak a leíró jellegű tárgyakkal azonos szintű oktatáshoz több elméleti és gyakorlati óra szükséges.

A most készülő új egyetemi oktatási reformot, annak „Általános alapelvek” című kiadványát nagy örömmel és lelkesedéssel üdvözlöttük, mert új tárgyak, új tanszékek javaslatba hozatalát lehetővé teszi, ugyanakkor a túlhaladott és a megváltozott társadalmi termelési viszonyok szempontjából jelentőségét veszített tárgyak redukálására, esetleg megszüntetésére is módot ad. A célkitűzések megvalósításában a *Tanszék* nagy munkát vállalt, tematikákat és programokat készített és bírált, jegyzeteket és tankönyveket írt.

Az elmúlt 10 évben 30 olyan biológia–kémia, illetve biológia–földrajz szakos hallgató hagyta el az egyetemet, akik az átlagnál magasabb szintű növényélettani vagy mikrobiológiai tudással foglalkoztak el munkahelyüket. Nagy részük különböző kutatóintézetekben, a gyógyszer- és konzerviparban helyezkedett el, vagy speciális képzésüknek megfelelő technikumokban. Ez a harminc hallgató a Növényélettani Intézetben 1–3 éven át, mint szakköri tag dolgozott. Közülük 12-en nyújtottak be díjazásban részesült pályamunkát. Az *Országos Diákköri Konferenciákon* (Szegeden, Gödöllőn, Debrecenben) jelentős sikerrel szerepeltek. Különösen szép eredményt ért el 1961-ben végzett három növényélettan szakos hallgatónk.

Jelenleg 8 szakkörös hallgató dolgozik diplomamunkáján *Tanszékünkön*. Ez a kis létszám csupán a tanszék helyszűkével magyarázható, valamint az is, hogy eddig csak 30 hallgatónak tudtunk lehetőséget biztosítani ahhoz, hogy érdeklődésének megfelelő területen dolgozhassék. A többieket el kellett utasítani.

Az oktatók munkáját és a hallgatók szakmai felkészülését nagymértékben segítik az utóbbi években megjelent tankönyvek és jegyzetek. Ezeknek elkészítésében döntő részt vállalt SZALAI professzor. A Növénytan praktikum I. kötete 1957-ben, II. kötete 1962-ben jelent meg, míg a növényélettani jegyzet ugyancsak 1962-ben már a 3. kiadását érte meg. Ezeket a tankönyveket és jegyzeteket mindhárom egyetemünkön bevezették és az Agrártudományi Egyetem is segédkönyvként használja.

7. ábra: Részlet az üvegházból. Előtérben a tenyészmedencék, háttérben a klimakamrák

Évről évre nyomasztóan hatott az oktató munkára és főleg a növényélettani gyakorlatokra az üvegház hiánya. Sok utánajárással végre 1961-ben sikerült „tető alá hozni” egy kis üvegházat, amelyet bár elégtelen megvilágítási és fűtési körülmények között használunk, mégis a növényélettani gyakorlatok végzéséhez a legszükségesebbeket biztosítja. Sajnálatos, hogy szervezési okokból, immár a második éve korszerűtlen világítási és fűtési berendezések kijavításában az illetékes műszaki szervek nem nyújtanak kellő segítséget.

Mint ismeretes, a *Minisztertanács* határozata folytán 1958-tól ismét alkalom nyílt az egyetemi doktori cím megszerzésére. Az elmúlt 10 év alatt 12 doktorjelölt választotta fő-, vagy kiegészítő szakként a tanszékünkön oktatott tárgyakat.

4. A TANSZÉKI KUTATÓMUNKA ÉS A TUDOMÁNYOS KAPCSOLATOK

4. FORSCHUNGSARBEIT IM INSTITUT UND DIE WISSENSCHAFTLICHE BEZIEHUNGEN ZU ANDEREN INSTITUTEN

A kutatómunka eredményes fejlesztése szorosan összefüggött egyrészt az oktatók és kutatók létszámának és tudásának fejlődésével, másrészt a műszerezettség fokozásával, tehát az anyagi ellátottság emelkedésével. A fejlődés nagyon jól lemérhető az intézet 10 éves szakaszában részint az évről évre emelkedő publikációk számában és minőségében, részint a hasonló témakörben dolgozó külföldi kutatók által citált eredményeinkben (8. ábra). Tudományos közleményeink növekvő térfoglalása a legjobb külföldi és hazai szaklapokban nem maradtak visszhang nélkül. Külföldi vendégeink szinte kivétel nélkül meghatározott szakmai problémákkal kapcsolatban kerestek fel bennünket és nemcsak egyszerűen látogatók voltak. 1959-től vezetett vendégkönyvünk nem egész pontos nyilvántartása szerint 3 év alatt:

Bulgáriából	1
Csehszlovákiából	3
Egyiptomból	1
Jugoszláviából	1
Kínából	2
Lengyelországból	11
Német Demokratikus Köztársaságból	10
Romániából	3
Szovjetunióból	9
Összesen:	41

külföldi kutató keresett fel bennünket. Sajnálatos, hogy több külföldi kutató abbéli szándékát, hogy intézetünkben néhány hónapot, vagy esetleg egy évet kutatómunkával eltölthessen, helyszűke miatt eddig vissza kellett utasítanunk. Csupán egyetlen esetben tudtunk szoros kivételképpen külföldi kutató részére egy hónapra munkahelyet biztosítani. Úgy véljük, hogy bővebb megvilágításra nem szorul, hogy ezek a visszautasítások a tudomány művelése és a nemzetközi kapcsolatok kiépítése szempontjából mennyire hátrányosak. Abban a nagy versenyben, amely ha burkoltan is, de az egyes tudományágak között állandóan